

Índex

1.- Introducció.....	3
2.- Panorama mundial abans de la crisi.....	4
2.1- USA.....	4
2.2- Europa i Espanya.....	7
3.- Evolució.....	8
3.1- Inici de la crisi.....	8
3.1.1- USA.....	8
3.1.1.1- Crisis Financera.....	9
3.1.1.2- Hipoteques “subprimes”.....	10
3.1.2- Espanya.....	11
3.1.2.1- Crisis Financera.....	11
3.1.2.2- Crisis immobiliària.....	12
3.2- Desenvolupament cronològic.....	13
3.3- Preus elevats de les matèries primeres.....	15
3.4- Extensió de la crisi hipotecari-financera.....	16
4.- Conseqüències.....	18
4.1- A nivell Español.....	18
4.2- A nivell Mundial.....	20
4.3- A nivell Demogràfic.....	21
4.4- A curt termini.....	22
4.5- A llarg termini.....	23
5.- Mesures per aturar-la.....	24
5.1- Segons el meu punt de vista.....	24
5.2- Segons les polítiques Espanyoles.....	24
5.3- Segons les polítiques d’EEUU.....	25
6.- Conclusions.....	27
7.- Bibliografia.....	28
8.- Dietari.....	29
9.- Agraïments a:.....	30

1.- Introducció

- Davant l'actual crisi econòmica que està afectant de manera directa a la situació laboral de la meua família, i com estudiant del batxillerat social-econòmic, em va semblar necessari, a nivell personal, fer un treball de recerca sobre aquesta crisi per entendre-la millor i esbrinar els orígens, les causes, l'evolució i les conseqüències de la mateixa. També he fet una recerca dels llibres, que he llegit i resumit, d'economistes de prestigi, algun premi Nobel, que proposaven diferents mesures a prendre per solucionar aquesta dramàtica situació econòmica.

Els objectius i la motivació que tinc fent aquest treball de recerca són:

- Els motius de la crisi.
- Què es la crisi?
- Les conseqüències que ha tingut i que tindrà.
- Les possibles solucions.

Com podíem veure anteriorment al índex, he esquematitzat el treball en nou punts per no tindre cap mena de dificultat, i per tal de que sigues molt mes entenedor.

El primer punt es la introducció, on explico perquè he fet aquest treball i com esta estructurat.

El segon punt tracta el panorama mundial abans de la crisi, on explico com estava l'economia mundial, i la situació demogràfica abans de la crisi.

El tercer punt tracta l'evolució de la crisi, on i trobem subapartats que ens ajuden a estructurant-se aquest punt d'una manera mes entenedora.

El quart punt tracta sobre les conseqüències que comportarà la crisi.

El cinquè punt tracta sobre les possibles mesures o solucions que hi podíem aplicar per aturar-la.

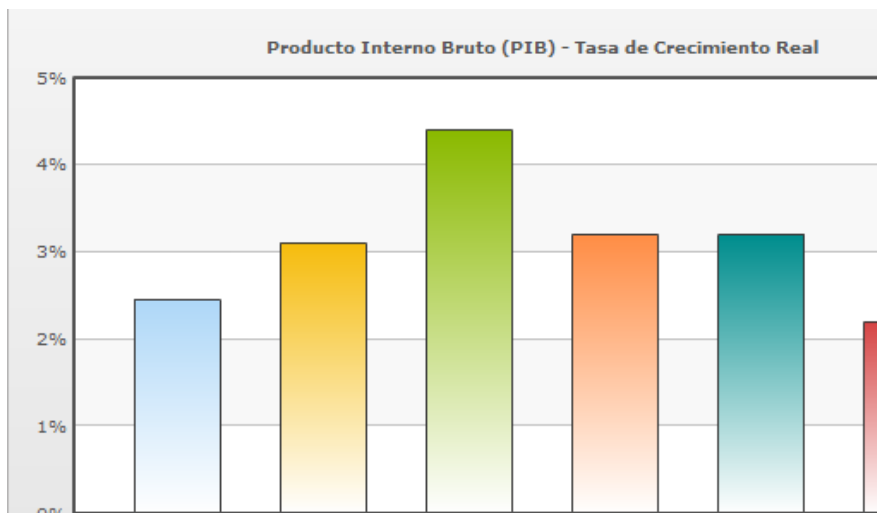
El sisè, el setè, vuitè i novè punt, son les conclusions a les quals he arribat fent aquest treball, la bibliografia, el dietari i els agraiments.

2.- Panorama Mundial abans de la crisi

2.1- USA

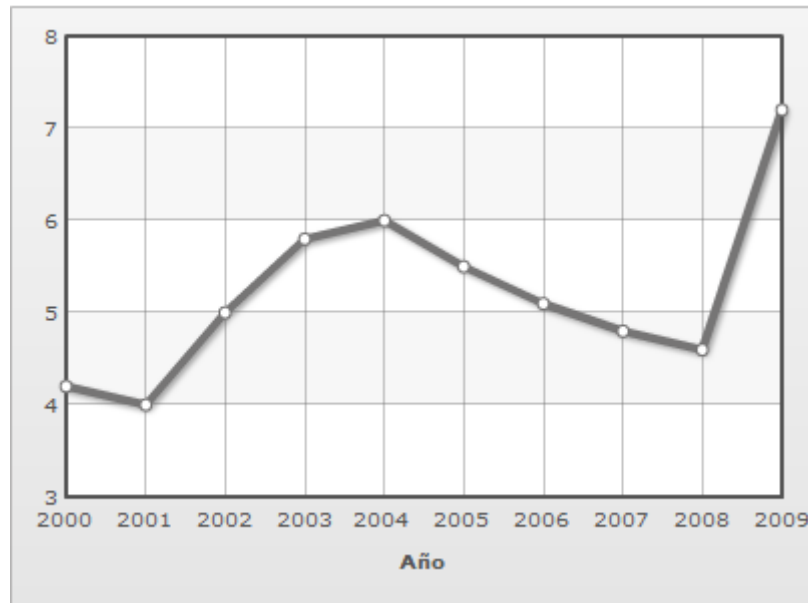
- Al 2003 el tipus d'interès arriba a l'1%. Els Marges bancaris es redueixen i per compensar-los, els bancs concedeixen més préstecs, amb menys requisits per a poder sol·licitar-los (Ingressos, avals, garanties...). L'habitatge dobla en deu anys el seu preu real. Amb això la demanda immobiliària creix, i passen uns anys (2003-2005) amb un important creixement de l'economia fins que al 2006 l'interès va arribar al 5.25%, on van començar els primers impagaments d'hipoteques, a mesura que s'anaven revisant les quotes.

La taxa del creixement real del PIB als Estats Units va ser:

Any	Producte Intern Brut (PIB) - Taxa de Creixement Real	Posició	Canvi Percentual	Data de la Informació
2003	2,45%	115		2002 est.
2004	3,10%	104	26,53%	2003 est.
2005	4,40%	100	41,94%	2004 est.
2006	3,20%	138	-27,27%	2005 est.
2007	3,20%	152	0,00%	2006 est.
2008	2,20%	181	-31,25%	2007 est.

La taxa d'atur als Estats Units de l'any 2002 al 2008 es mou entorn al valor del 5%, al 2009-2010 esta entorn al 10%.

La balança comercial de bens i serveis a l'any 2002 de d'uns 420.000 milions de dòlars, i va empitjorant, fins a arribar al 2007 als 702.000 milions de dòlars, degut al consum intern els Estats Units es veuen obligats a importar més del que exporten, per satisfer la demanda interna. Al 2009 el balanç comercial de bens i serveis baixa fins a uns resultats negatius de 574.000 milions de dòlars.

L'inflació dels Estats Units passa de 1,59% al 2002 a un 3,83% al 2008, i com a resultat de la crisi al 2009 canvia la tendència i acaba situant en valors negatius (-0,31%). Els beneficis de les empreses americanes abans de la crisi arriben a uns nivells de creixement d'entre un 20-25% anual.

L'any 2006 el President de la FED (Reserva Federal Alemanya), Ben Bernanke, negava que els deteriorament del mercat immobiliari estigués afectant a l'economia del país. Va mantenir els tipus d'interès al 5,25%, ja que la inflació en aquell any semblava haver-se contingut en valors entorn al 2,2%.

Però l'efecte més greu que va provocar la caiguda dels preus borsaris va ser l'atac terrorista de l'11 de setembre al 2001. La caiguda del índex Dow Jones va ser d'un 14% i a la següent setmana d'un 7%, mentre que l'índex NASDAQ va enregistrar les majors pèrdues.

La situació financera del mercat hipotecari, es veu reflexada quan les pèrdues al mercat immobiliari estan a l'ordre de 650 billons de dòlars tant a les categories primàries y secundàries (*prime* i *subprime*).

També, un dels detonants de la crisi financera a Estats Units, a sigut l'augment del nombre de fallides d'entitats prestamistes en hipoteques d'alt risc.

2.2- Europa i Espanya

Tant a Espanya com a la zona Europea els tipus d'interès interbancaris han evolucionat de diferent manera als americans:

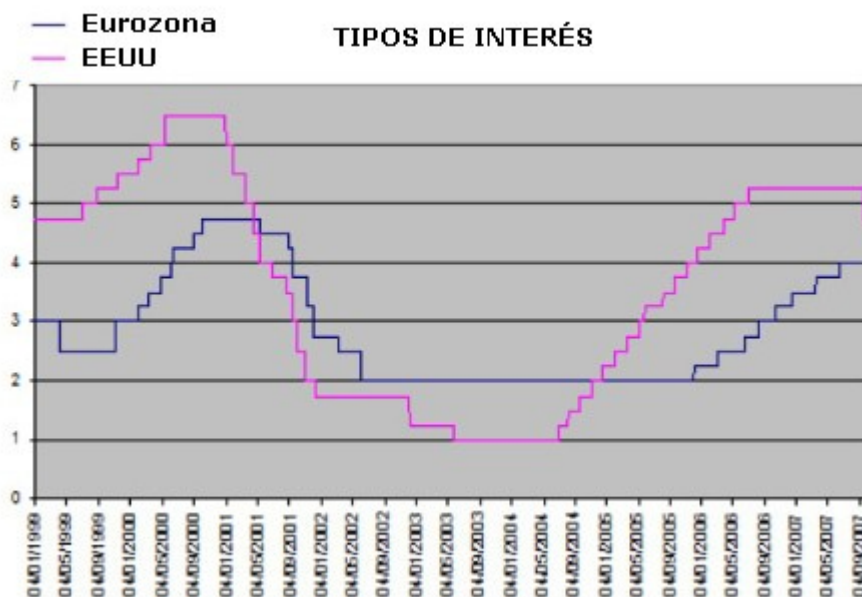
2004 = 2,28%	2008 = 5,52%
2005 = 2,33%	2009 = 1,82%
2006 = 3,43%	2010 = 1,42%
2007 = 4,45%	

Al 2006 el diferencial de tipus d'interès entre els Estats Units i Europa està entorn al 2%. Als Estats Units estan al 5.25% degut al sorgiment de les hipoteques subprime.

El ministre d'economia Espanyol, Pedro Solbes, descarta el dia 10 d'octubre de 2007 que la crisi de les hipoteques d'Estats Units vagi a incidir a Espanya.

L'11 d'octubre, varis diaris econòmics, apuntaven a Espanya com un dels països amb més possibilitats de patir la crisi com la d'Estats Units degut a la bombolla immobiliària, l'increment de la morositat, l'augment de les hipoteques d'alt risc i a l'increment dels tipus d'interès.

Una de les empreses amb un renom important a Espanya, Martinsa-Fadesa, a causa de la crisi va presentar un concurs voluntari d'acreedors més important de la història econòmica d'Espanya, amb més de 7.000 milions d'euros.

3.- Evolució

3.1- Inici de la crisi

Tots ens hem adonat en l'actualitat de la crisi que patim. Fins i tot, per als que no estan familiaritzats amb alguns termes econòmics, no és difícil entendre la magnitud de la crisi econòmica que colpeja les borses de comerç de tot el món, crisi que va ser originada per un problema d'hipoteques als Estats Units, la qual va començar a desenvolupar-se al febrer de 2007, quan els crèdits hipotecaris impagats als Estats Units es van multiplicar i van provocar les primeres fallides de bancs especialitzats. Ara bé, el per què Estats Units va entrar en aquest problema de crèdits hipotecaris és de vital importància, ja que ens ajuda a entendre millor el desenvolupament de la crisi. Un dels factors que van desencadenar tots els fatals esdeveniments econòmics, va ser el petroli.

3.1.1- USA

L'inici de la crisi va tindre lloc als Estats Units d'Amèrica (EEUU). L'esclat de la crisi financera de 2008 pot fixar-se oficialment a l'agost de 2007. Va ser quan els bancs centrals van haver d'intervenir per proporcionar liquiditat, segons George Soros. Els inicis de la crisi daten de mitjans de l'any 2007, amb els primers símptomes de les dificultats originades per les hipoteques "subprime". A finals de 2007 els mercats de valors dels Estats Units van començar una precipitada caiguda, que es va accentuar greument al començament del 2008. La confluència d'altres esdeveniments de particular nocivitat per a l'economia nord-americana (pujada dels preus del petroli, augment de la inflació, l'estancament del crèdit), exagerar el pessimisme global sobre el futur econòmic nord-americà, fins al punt que la borsa de valors de Nova York sucumbia diàriament a rumors financers. Molts opinen que això va ser el que va precipitar la abrupta caiguda del banc d'inversió Bear Stearns, que prèviament no mostrava particulars signes de debilitat. Però el març del 2008, en qüestió de dies va ser liquidat en el mercat obert i posteriorment en un acte sense precedents, la Reserva Federal va dur a terme un rescat de l'entitat, la qual va acabar sent venuda a preu de saldo a JP Morgan Chase.

3.1.1.1- Crisis Financera

La crisi financera d'Estats Units va començar quan la Reserva Federal baixa en dos anys el tipus d'interès del 6.5% al 1%. Això "dopa" un mercat que començava a enlairar: el mercat immobiliari. En 10 anys, el preu real dels habitatges es multiplica per dos als Estats Units. Durant anys, els tipus d'interès vigents en els mercats financers internacionals han estat excepcionalment baixos. Això ha fet que els bancs hagin vist que el negoci se'ls feia més petit (donaven préstecs a un baix interès i pagaven alguna cosa pels dipòsits dels clients). A algú, doncs, a Amèrica, se li va ocórrer que els bancs tenien de fer dues coses: Donar préstecs més arriscats, pels que podrien cobrar més interessos i compensar el baix marge, augmentant el nombre d'operacions. En quant als crèdits més arriscats, van decidir oferir hipoteques a un tipus de clients, els "ninja" (no income, no job, no assets, o sigui, persones sense ingressos fixos, sense ocupació fixa, sense propietats), cobrar més interessos, perquè hi havia més risc, aprofitar el boom immobiliari, i concedir crèdits hipotecaris per un valor superior al valor de la casa que comprava el ninja, perquè, amb l'esmentat boom immobiliari, aquesta casa, en pocs mesos, valdria més que la quantitat donada en préstec.

Aquest tipus d'hipoteques, les van anomenar "hipoteques subprime":

- Es diuen "hipoteques prime" les que tenen poc risc d'impagament. En una escala de classificació entre 300 i 850 punts, les hipoteques prime estan valorades entre 850 punts les millors i 620 les menys bones.
- Es diuen "hipoteques subprime" les que tenen més risc d'impagament i estan valorades entre 620 les menys bones i 300, les dolentes.

A més, com l'economia americana anava molt bé, el deutor abans insolvent podria trobar feina i pagar el deute sense problemes. Aquest plantejament va anar bé durant alguns anys. En aquests anys, els ninja anaven pagant els terminis de la hipoteca.

La solució va ser molt fàcil: anar a bancs estrangers perquè els prestessin diners, perquè per alguna cosa estava la globalització. Això va ser el condicionant de que la crisi, s'expandís per tot el món, ja que moltes sucursals bancaries d'arreu del món van comprar "subprimes", maquillades pels bancs americans.

3.1.1.2 Hipoteques subprimes

Primer de tot, hem de situar-nos en el context. Fa una dècada, els Estats Units van viure un cicle econòmic molt favorable, amb alts superàvits i creixement, que es va traduir en un excedent de diners líquids en mans dels bancs.

La RESERVA FEDERAL (el Banc Central d'USA), per poder mobilitzar aquest excedent de diners, va baixar la taxa de referència fins a nivells històrics (Menors a l'1%), el que va fer que el crèdit es va abaratir tant per a les empreses com per als particulars, donant-li un gran impuls.

Davant d'aquesta situació, les entitats financeres van començar a atorgar crèdits hipotecaris a llarg termini a molt baix cost, tenint com a garantia habitatges que per l'alta demanda es mantenien en valors elevats i tendint a pujar mes a mes.

El baix cost dels diners va fer que moltes entitats reduïssin els requisits per a l'atorgament d'aquests crèdits hipotecaris, prestant-li una alta quantitat de dòlars a persones que no tenien la solvència adequada. Aquest tipus d'hipoteques se les denomina SUBPRIME o de risc o, en l'argot econòmic, HIPOTEQUES "BASURA".

Els Bancs: en primer lloc, van pensar equivocadament que les baixes taxes durarien per sempre, fent que el crèdit fos cancel·lable en qualsevol moment.

En segon lloc, van pensar que la demanda d'habitatges es mantindria constant tendint a l'alça, aconseguint que els valors dels immobles sobre els quals requereien el dret de la hipoteca es mantinguessin alts i, en el cas de morositat, es pogués recuperar el crèdit atorgat.

Però va passar l'impensat: les taxes van entrar en una espiral alcista i la roda d'aquesta bicicleta es va travar.

És evident que els nord-americans van jugar en tot aquest temps amb el seu sector immobiliari. Va ser possible sobretot, perquè no hi va haver regulació estatal de cap tipus, permetent tota mena d'operacions amb els crèdits hipotecaris.

Estats Units, per poder contrarestar aquesta insolvència, va maquillar les hipoteques subprimes, les va dividir en parts i les va vendre arreu del món.

3.1.2- Espanya

Espanya, es un dels països de la unió europea que ha estat més afectat per la crisi. Això es degut a la “doble crisi” que estem patint. Per una banda com la resta de les economies mundials, una crisi econòmica en l'àmbit financer, però, per altre banda, una crisi immobiliària al igual que Irlanda i Grècia.

3.1.2.1- Crisis financera

La crisi econòmica va començar a Espanya a finals de 2006, moment en què es va iniciar la caiguda de vendes immobiliàries, l'alentiment dels preus, a més a més, la compra d'hipoteques subprimes d'alguns bancs espanyols, maquillades per els Estats Units. Després de gairebé tres anys, la recessió s'ha dut per davant 300.000 empreses i 2 milions de llocs de treball.

El sistema financer espanyol té uns fons propis de 220.000 milions d'euros. I amb aquests diners ha de fer front al deute que acumula el sector del totxo, entre d'altres organismes, gairebé el 50% del PIB, uns 470.000 milions d'euros. La majoria d'aquest crèdit resultarà impagat, de manera que la banca nacional podria enfrontar-se a unes pèrdues properes als 250.000 milions d'euros, segons diverses estimacions d'organismes oficials.

El problema és que per ajudar la banca, el Govern ha d'acudir al deute públic per aconseguir diners. I aquí és on es troba la tercera pota de la crisi: el deute públic. En els últims 12 mesos el Govern ha aconseguit posar en el mercat més de 100.000 milions d'euros en bons a curt termini. El BCE està finançant el dèficit públic espanyol de forma indirecta. Les massives injeccions de liquiditat a la banca europea han estat aprofitades per les entitats nacionals per adquirir deute públic (productes de menor risc) i treure benefici de l'arbitratge de tipus d'interès (demanen diners a curt termini el BCE a un tipus d'interès de l'1% i inverteixen aquests diners en bons amb una rendibilitat del 3,5%).

D'aquesta manera, el BCE està monetitzant de forma indirecta el deute públic espanyol. No obstant això, una vegada que el BCE relaxi les seves injeccions de liquiditat, l'Estat començarà a tenir grans dificultats per col·locar el seu paper entre els inversors, de manera que haurà d'oferir una major rendibilitat, encarint encara més el cost del rescat per als contribuents.

3.1.2.2- Crisis immobiliària

L'expressió “bombolla immobiliària” a Espanya fa referència a l'existència d'una bombolla especulativa en el mercat de béns immobles a Espanya des de l'any 1985 fins a finals de 2007 i principis de 2008, aproximadament.

El principal símptoma de la mateixa va ser l'increment anormal dels preus molt per sobre de l'IPC, increments que s'expliquen principalment recorrent a factors externs, com la manca de sòl edificable, els beneficis fiscals concedits a l'adquisició d'habitatges, la immigració, la especulació i la requalificació de sòls, així com l'excés de crèdit.

La bombolla va tenir el seu inici el 1985 i s'ha perllongat fins a agost de 2007, manifestant principalment, en una elevació sostinguda dels preus superior al 10% anual i arribant en alguns anys fins prop del 30% anual. La bombolla immobiliària a Espanya explica el comportament recent del mercat immobiliari a Espanya, oferint una previsió de la seva evolució futura.

El resultat de l'explosió de la bombolla és una brusca caiguda de la demanda i, presumiblement, dels preus en el curt termini, des de setembre de 2007, ja s'està produint i que podria estar provocada per la incapacitat del mercat per a absorbir l'enorme oferta d'habitatge construïda i buida disponible. Aquest canvi de cicle immobiliari espanyol hauria tingut lloc per factors interns i externs: d'una banda, la manca de liquiditat del sistema financer, causada per la crisi de les hipoteques “subprime” als Estats Units en agost de 2007, i de l'altra, pel deteriorament intern de l'economia espanyola, la manca de finançament i l'esgotament del model de creixement (basat en la construcció), en reduir els retorns de la inversió (provocant la sortida del mercat dels especuladors) i contenir el crèdit.

Altres teories consideren que l'especulació no hauria tingut una influència tan important en l'evolució dels preus, i que aquesta s'hauria causa d'altres factors com ara la demografia o l'evolució dels tipus d'interès i la seva repercussió en la capacitat econòmica de les famílies. Segons aquestes teories, aquests factors haurien incrementat de forma notable la demanda de béns immobles, incrementant en conseqüència els preus del mercat que ja haurien superat el punt d'equilibri.

3.2- Desenvolupament cronològic

En aquest apartat exposaré alguns fets cronològics que han succeït durant els primers períodes de la crisi. Com podem observar, el govern Espanyol, no vol acceptar que patim una crisi econòmica, ja que el govern de Zapatero tenia por de mencionar la paraula crisi, fins que ja hi som ben be dins. En canvi els Estats Units ho van admetre abans (es clar, son els culpables). Algunes dates importants son les següents:

17/01/2007 (El País) - Zapatero preveu que l'economia creixi entorn al 3,5% al 2007 i que el superàvit superarà l'1%.

12/03/2007 (El economista) - Wall Street cau per temor a una crisi dels crèdits hipotecaris.

13/03/2007 (Wall Street Journal) - La borsa cau per la crisi hipotecaria als Estats Units i tenca amb el mínim de l'any amb 13.602,4 punts.

27/03/2007 (La Razón) - L' FMI avisa a Espanya dels riscos del endeutament i la concentració de les hipoteques.

23/04/2007 (La Gaceta) - La borsa sofreix la segona pitjor caiguda de l'any al desplomar-se la cotització de les immobiliàries.

24/04/2007 (El País) - Solbes: "Jo no veig afectat per a res el sector de la construcció. Específicament , segueix funcionant igual, amb una lleugera desacceleració que permet ajustar-se a una realitat que lògicament va a exigir una demanda lleugerament inferior".

06/07/2007 (Wall Street Journal) - Bush: "L'economia estatunidenca es l'enveja del món".

17/08/2007 (El Mundo) - Solbes: "Els efectes de la crisi hipotecaria d'Estats Units tindran un impacte relativament petit a l'economia espanyola".

04/10/2007 (El País) - Zapatero: "Vivim en una etapa de tranquil·litat econòmica que ja volguessin uns altres".

10/12/2007 (El economista) - Els bancs Espanyols capegen la crisi de les hipoteques subprime.

10/01/2008 (El País) - Solbes: "Estem davant d'una gradual desacceleració, es tracta d'una evolució natural i un fenomen saludable".

28/03/2008 (Wall Street Journal) - Les pèrdues mundials per la crisi d'Estats Units, podria arribar als 430.000 milions de dòlars.

27/04/2008 (La Razón) - Zapatero assegura que a Espanya no esta en crisi econòmica.

01/06/2008 (La Gaceta) - Espanya segueix liderant al maig la caiguda de la construcció a la Unió Europea, amb casi un 11%.

08/07/2008 (La Razón) - Zapatero: "Aquesta crisi, com vostès volen que digui, hi ha gent que no passarà cap dificultat".

10/07/2008 (The economist) - La borsa cau un 3,03% fins als 11.383 punts, nou mínim anual.

27/08/2008 (El Mundo) - Zapatero: "Seria absurd pensar que la crisi originada a Estats Units no afecti a l'economia internacional en general i l'Espanyola en particular".

15/12/2008 (La Gaceta) - La taxa de morositat a Espanya es casi el doble que feia un any.

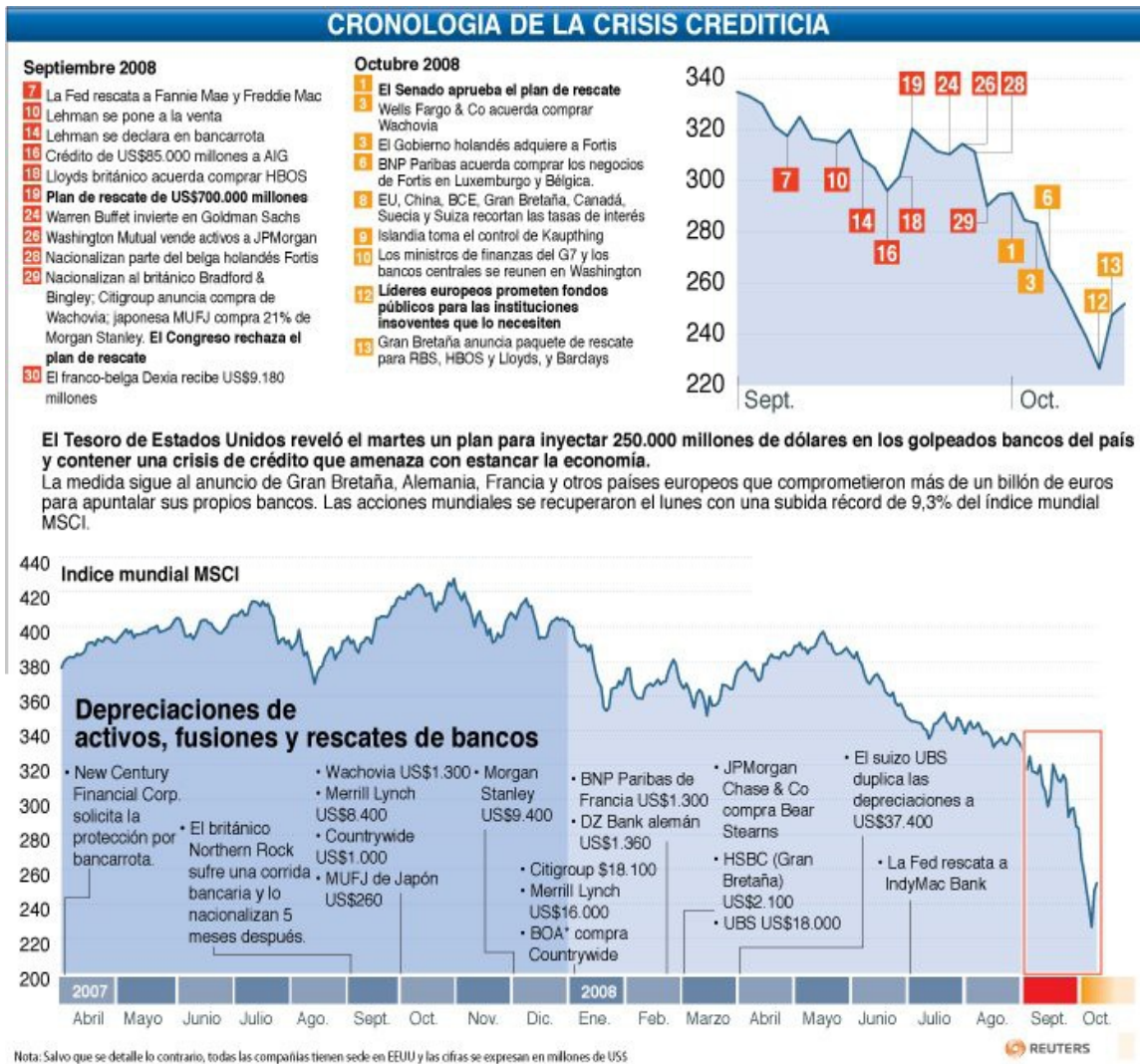
18/12/2008 (El economista) - Zapatero: "Quan hem entrat en una situació objectiva de la crisi, he sigut el primer a parlar d'una crisi del sistema financer internacional i d'una crisi econòmica. Al març començarà a crear-se ocupació de manera intensa".

30/12/2008 (New York Times) - La borsa espanyola tanca el seu pitjor any de la seva historia amb una caiguda del 39,43%.

28/08/2009 (El País) - Zapatero afirma que el pitjor de la crisi ja ha passat.

01/09/2009 (El Mundo) - El dèficit de l'Estat fins a juny es multiplica per cinc fins el 4,69% del PIB.

29/09/2010 (Expansión) – Multitudinària vaga general a l'Estat Espanyol.

3.3- Preus elevats de les matèries primeres

La dècada del 2000 es va produir un increment dels preus de les matèries primeres després del seu abaratiment en el període de 1980-2000. Però el 2008, l'increment dels preus d'aquestes matèries primeres, particularment la pujada del preu del petroli i del menjar va augmentar tant, que va començar a causar veritables danys econòmics, amenaçant amb la fam al Tercer Món, la estagflació (estancament de l'economia amb inflació) i l'estancament de la globalització.

El gener de 2008, el preu del petroli va superar els 100\$/barril per primera vegada en la seva història, i va arribar als 147\$/barril el juliol a causa de fenòmens especulatius d'alta volatilitat que van conduir a un fort descens durant el més d'agost.

El mateix va succeir amb un dels principals metalls industrials, el coure, que venia experimentant un vertiginós augment en la seva cotització des de 2003, principalment per la major demanda de les noves potències emergents, com la Xina i l'Índia, sumada a altres factors com inventaris decreixents i conflictivitat laboral a les mines cupríferes de Xile, el primer país exportador a nivell mundial del mineral. El gener del 2008, la cotització del coure a la "London Metal Exchange" (Borsa de Metalls de Londres) va superar per primera vegada en la seva història els 8.000\$ la tona. A principis del mes de juliol va arribar 8.940\$ la tona, rècord absolut des que es tenen registres de la seva cotització en la LME, a partir de 1979. Aquest valor a nivells històrics va ser un 272,5% més que l'antic rècord absolut de 3.280\$ la tona registrat el 24 de gener de 1989 sense ajust per inflació.

Després d'aquest pic màxim i en línia amb la conducta del petroli, la cotització del coure registrar una abrupta caiguda de més del 50% des del rècord de juliol (a octubre de 2008) en un marc de volatilitat mai abans vist.

Materials essencials en la producció, com l'àcid sulfúric i la sosa càustica van veure també incrementats els seus preus fins a un 600%.

La crisi del petroli i dels aliments van ser també molt importants, ja que van augmentar bastant els seus preus.

3.4.- Extensió de la crisi hipotecaria-financera.

La crisi hipotecaria ha impactat durament als mercats internacionals, degut a l'extensió del deute mitjançant MBS (Morbidity Business Solutions). Perquè no només els bancs americans estaven inclosos, sino també varis banc, principalment Europeus i també alguns d'asiàtics. Aquest contagi té els seus orígens en l'expansió dels MBS pel món financer.

El Fons Monetari Internacional (FMI) havia estimat al seu Global Financial Stability Report d'abril de 2008 que la crisi en termes monetaris podria estar entre 240 i 560 bilions de dòlars; es a dir, deixar un buit de casi 300 bilions de dòlars, no ens deixa altre cosa a entendre que les dimensions reals de la crisi econòmica encara no ha tocat fons.

A l'octubre de 2008 la posició del FMI havia canviat dràsticament al donar recomanacions sobre que la intervenció de l'Estat en l'economia era inevitable per poder sustentar el sistema financer. "El govern necessita capitalitzar el sistema i actuar com accionista al mercat creditici". A més a més dona a conèixer que el *Mortgage market* està concentrat en unes quantes companyies: Northern Rock, Bear Stearns, Fannie Mae, Freddie Mac, AIG, Fortis, Dexiand i altres institucions. De les anteriors Fannie Mae i Freddie Mac tenen combinat 5,3 trilions de dòlars en hipoteques de risc de les quals garantitzats 3,7 trilions de dòlars i directament als seus fons de mercat 1,6 trilions de dòlars.

Leopoldo Abadía, economista espanyol, fa una analogia en que el banc en el que un mateix confia, aquell en el que un ha estat per varis anys, aquell banc del nostre poble, ha adquirit MBS en bancs americans a través de fons d'inversió. Els diners que un ha dipositat en un banc del poble, en un espai de 5 segons ha arribat a bancs americans i en un espai de 15 segons els diners estan prestats a un NINJA.

Els bancs locals de varis països, diferents a la mida econòmica dels bancs americans, han adquirit aquells fons. Els quals estan contaminats de deute, deute que es transmet als bancs de molts països. La crisi sorgeix als bancs d'Estats Units, i es transmet als bancs Europeus i Asiàtics, i amb menor impacte als bancs llatins. Però, a pesar de que la crisi financera es desenvolupa dins de les fronteres del mercat financer internacional, ha aconseguit superar aquestes barreres imaginaries, fins a impactar a les grans corporacions del món, sense importar si estan vinculades al sistema financer directament. De manera indirecte moltes empreses han estat afectades per la crisi econòmica.

4.- Conseqüències

4.1- A nivell Espanyol

Segons el periodista econòmic Germán Gorraíz López, els efectes col·laterals de la crisi econòmica actual a Espanya són els següents:

- *Continuació de la inestabilitat del sistema financer:* La baixada dels tipus d'interès del BCE fins a l'1% ha alleujat els problemes de liquiditat de les entitats financeres, però no impedirà que els bancs es segueixin descapitalitzant.
- *Final del "rally" alcista borsari.* Els inversors han començat a sentir el vertigen de l'altura hi ha qüestionar-se l'estat de solvència de les companyies.
- *Una pujada del tipus d'interès per part del BCE pel 1er semestre de 2011* (entre 0,5 i 1 punt).
- *Un augment del 8% de la morositat a finals de 2010 i de embargs d'habitatges i locals comercial.* L'estancament del mercat immobiliari ha provocat l'aparició d'un stock de més d'un milió d'habitatges que no trobaran comprador fins el 2013.
- *Increments de la taxa de l'atur fins a nivells desconeguts des de l'època de la postguerra espanyola.* Amb estimacions d'increment del 21% pel 2010 i amb pics que podrien arribar als 6 milions de població a l'atur a l'horitzó del 2011.
- *Desertització comercial d'àmplies zones urbanes, amb el progressiu desapareixement del petit comerç.*
- El dràstic descens dels ingressos de l'Estat i un increment molt gran de les prestacions de l'atur, originarà el final dels superàvits de la Seguretat Social, que podria provocar una dramàtica reducció dels subsidis socials que afectaria a la duració i la quantitat de prestacions de l'atur, *no és*

descartable la utilització de la caixa de pensions per a poder sufragar les necessitats de l'Estat a l'horitzó de 2012.

- No seria descartable a l'horitzó de 2014 l'inici de la desmembració de l'actual Unió Europea, degut a les exigències del BCE de complir amb el límit marcat per al dèficit públic del 3% al 2014. (Es poc probable que pugui succeir aquest fet).

Segons la web de "El Economista" les conseqüències que afecten a l'Estat Espanyol són:

- Famílies desnonades 350.000.
- Bancs i Caixes tenen invertits 59.000 milions d'euros en execucions de solars urbans, naus industrials, locals comercials, pisos i promocions completes.
- Més d'un milió de pisos d'obra nova sense vendre i els bancs construït mes en els seus sòls urbans i un altre tant de pisos de segona mà.
- Deute de l'Estat de 475.400 milions d'euros (això sense explicar el deute de les províncies).
- En el primer trimestre de l'any 1500 empreses en concurs de creditors.
- Quatre milions d'aturats.
- El deute de les empreses un bilió dos-cents mil milions d'euros.
- El deute d'hipoteques de les famílies d'uns 550.000 milions d'euros.
- Més 300.000 milions d'euros de deutes de targetes, vehicles, etc.

L'Estat Espanyol esta a la cua en educació, en productivitat, en competitivitat i en innovació.

4.2.- A nivell Mundial

Pel primer trimestre de 2010 la taxa anual de creixement del PIB a Alemanya va ser del 0'2%, el segon trimestre un increment del 2'2% i acabarà l'any amb un increment del 3'4%. Al Japó s'ha produït un increment de l'economia en els tres primers trimestres del 2010 que portarà a la economia nipona a créixer un 4'6%. Xina, Índia i Brasil estan tenint forts creixements, a diferencia de d'altres països.

Alguns països en desenvolupament que havien vist un fort creixement econòmic han sofert una desacceleració significativa. Per exemple, les previsions de creixement a Cambodja mostren el resultat d'una caiguda de més del 10% el 2008 i a prop de zero al 2010, i Kenya pot assolir només un 4,3% de creixement el 2010, enfront del 7% del 2008. Segons la investigació realitzada per l'institut de Desenvolupament d'Ultramar, les reduccions en el creixement pot ser atribuït a les caigudes al comerç, els preus dels productes bàsics, la inversió i les remeses que envien els treballadors emigrants.

Al març de 2009 el món àrab havia perdut 3.000.000.000.000 \$ a causa de la crisi. Al maig de 2009, les Nacions Unides van reportar una caiguda de la inversió estrangera a les economies de l'Orient Mitjà a causa d'un augment més lent de la demanda de petroli. Al juny de 2009 el Banc Mundial va predir un any difícil per als Estats àrabs. Al setembre de 2009 els bancs àrabs van informar de pèrdues de gairebé 4 bilions de dòlars des de l'inici de la crisi financera mundial.

La taxa d'atur dels Estats Units va augmentar a 10,1% a l'octubre de 2009, la taxa més alta des de 1983 i aproximadament el doble de la taxa d'abans de la crisi. La mitjana d'hores per setmana laboral es va reduir a 33, el nivell més baix des de que el govern va començar a recopilar aquestes dades al 1964.

Les carteres han sofert una redistribució; han dit d'una altra manera, que em constatat l'habitual fugida a un reequilibri a favor de les carteres de qualitat.

Els inversors han confirmat la seva preferència pels actius denominats en dòlars estatunidencs. Dit d'una altra manera, habitualment els bons del Tresor d'Estats Units són els millors bon del Estat, amb mes o menys un 5,5% de rendibilitat mitja durant la crisi, mentre que a Europa són d'un 4,3% i les Japoneses d'un 3,7%.

Una altra observació important per a un inversor de la zona Europea esta relacionada amb les divises; en aquest sentit, hem comprovat que la fugida a la qualitat no vol dir forçosament que el dòlar s'apreciï, fins i tot encara que els actius estatunidencs registrin les millors evolucions.

La crisi ha tingut un impacte sobre la política monetària dels bancs centrals.

4.3- A nivell demogràfic

L'institut Nacional d'Estadística va fer públics les dades sobre població a Espanya al 2009. La xifra es de 46,2 milions d'habitants, quasi 6 mes que l'any 1998. La nostre taxa de creixement , doncs, es una de les mes altes de la Unió Europea, mentre que fa 10 anys era de les mes baixes.

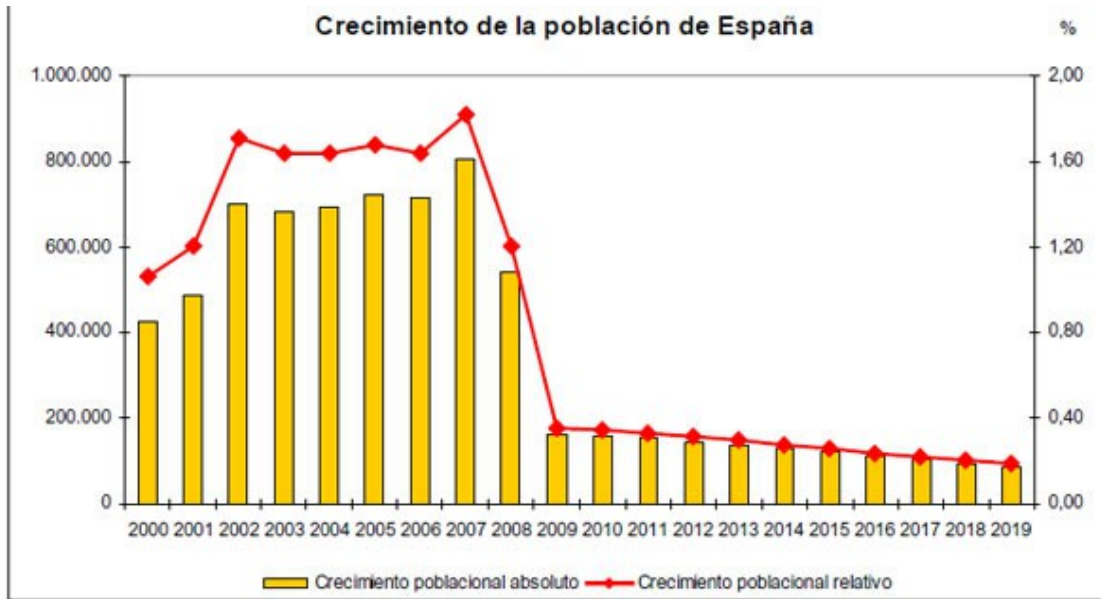
El quadre de la població espanyola actual es conseqüència de 4 fenòmens:

- El primer es el creixement desequilibrat i desigual per grans grups d'edat: ha crescut moderadament el grup de joves i s'ha incrementat la població potencialment activa casi un 20%.
- El segon fenomen es l'envelliment progressiu de la població espanyola.
- El tercer fenomen el relacionem amb la dependència creixent, tant demogràfica com econòmica i social, de l'emigració estrangera i el mercat laboral potencial es presenta molt desenvolupat.

- El quart fenomen es el que alguna vegada hem definit com el pas canviat amb Europa. Els processos demogràfics dels països de la Europa Central i septentrional han sigut a les últimes dècades diferents a l'Espanyol.

Els canvis demogràfics han tingut lloc al llarg d'una dècada singularment dinàmica, tant des de la perspectiva econòmica com demogràfica, però ara en aquest moment de crisi, de penombra econòmica i financera quan el nostre país ha de fer front a les seves conseqüències laborals i assistencials, en un context econòmic caracteritzat per la recessió econòmica i un dèficit públic creixent, i a mes a mes en un context global poc favorable. Al llarg de l'última dècada, a Espanya la demografia ha sigut l'aliada perfecte per l'economia.

Se'ns dubte, els cicles demogràfics i els cicles econòmics presenten temps i ritmes diferents. Històricament sempre ha estat així. La singularitat del moment actual es el que en ell han coincidit i s'hi ha sumat els efectes mes negatius de tots dos. La demografia cal ser explicada per l'economia (la població es una variable dependent).

Fuente: 2.000-2.001, Estimaciones Intercensales de Población; 2.002 - 2.010, Estimaciones de la Población Actual; 2.010 - 2.019, Proyección de Población a Corto Plazo.

4.4.- Conseqüències a curt termini

- Es genera una crisi de confiança que afecta de manera especial a les entitats financeres.
- Es produeix una clara restricció del flux normal del crèdit que afecta directament a les famílies i a les empreses.
- Comença la caiguda del consum i al tercer trimestre de 2008 el creixement del PIB es negatiu < 0.2%, després de 14 anys de creixement positiu continuat.
- Comença l'augment de l'atur que comença a créixer amb força fins acabar 2008 amb 3.128.000 persones a l'atur. (Això significa casi el 50% mes que l'any anterior).
- Comença a decreixer el número de cotitzats de la seguretat social que acaba 2008 perdent 800.000 inscrits.
- Augmenta exponencialment el nombre d'empreses que presenta concurs de creditors (<182%) a 2008 amb relació a 2007.

- Creix la morositat de les entitats financeres que passa del 0.8% a finals de 2007, a una taxa del casi el 4% a finals de 2008.
- Baixa la inflació del 5.3% al juliol de 2008, a 1.4% al desembre de 2008, i s'inicia una tendència de baixada de tipus d'interès i de l'euríbor que acaba 2008 per sota del 3%.

4.5- Conseqüències a llarg termini

- L'augment de tancaments d'empreses tindrà efectes negatius a mitja i a llarg termini.
- Important augment del dèficit de l'Estat com a conseqüència del plans de reactivació, i major cost de les despeses socials, (pagaments per desocupació, etc.)
- La caiguda de cotitzats de la seguretat social obligarà a negociar i reeditar el pacte de Toledo.
- Positivament, a part de la baixada de l'euríbor i de la inflació, es important ressaltar el convenciment general sobre la necessitat de canviar el model productiu de l'economia Espanyola.

Una de les conseqüències a tot el món a llarg termini de la distribució econòmica és la crisi europea 2010 del deute sobirà.

5.- Mesures per aturar-la

5.1- Segons el meu punt de vista

Les mesures es tindrien que dur a terme globalment, ja que si cada país les pren de forma individual no tindran el mateix resultat. Les mesures que segons el meu punt de vista són:

- Acords entre els diferents partits polítics per prendre mesures consensuades, ja que aquesta crisi es prolongarà i les mesures no es poden estar canviant cada quatre anys.
- Acords entre patronals i sindicats.
- Control estricte sobre la forma de treballar de les entitats financeres i les agències de qualificació.
- Com Leopoldo Abadia explica en el llibre “La hora de los sensatos”, la teoria del *safety-car* (posar al cap de governa quatre persones professionals, cada una en el seu àmbit).
- Que els governs recolzin a les entitats financeres a sanejar els seus balanços per donar estabilitat al sistema, però sabent que aquesta ajuda la tenen que retornar amb els interessos corresponents.
- Recolzar a les PIMES i als autònoms que són els veritables generadors de riquesa al nostre país (el motor de l'economia).
- I per últim canviar la llei de comerç, perquè les empreses privades i públiques paguin en el mínim termini (30 dies), i en el cas d'impagaments aplicar la llei d'enjudiciament civil i penal, i que aquesta llei tipifiqui l'impagament com un delicte penal, semblant a un robatori o un frau.

5.2- Segons les polítiques espanyoles

- Aprovar una línia d'avalis de 100.000 M€ per garantir emissions de deute de les entitats financeres.

- Aprovar una línia de 35.000 M€ (ampliable fins a 50.000 M€) per la compra d'actius amb bona qualificació de risc.
- Reforç del ICO amb diferents línies d'actuació amb un import de 29.000 M€ per millorar la fluïdesa del crèdit a empreses, especialment PYMES.
- Aprovar una línia de 8.000 M€ perquè els Ajuntaments, en funció de la població, executin obres públiques amb la finalitat de disminuir l'atur.
- Centralitzar l'emissió de deute públic: en lloc de bons nacionals, emetre bons europeus per compensar la menor qualitat del deute dels països més febles.
- L'anomenada "opció nuclear de l'euro": expulsió o abandonament de l'euro, amb tot el que això implicaria (devaluació monetària, impagaments massius del deute contractat en euros, ruptura de la zona euro ...).
- Que la UE vagi al rescat públic dels països més febles (inclosa Espanya), imposant a canvi un rígid i impopular pla de reformes estructurals i d'austeritat pública, molt similar al que aplica el Fons Monetari Internacional (FMI) a altres països quan concedeix ajuda financera.

5.3- Segons les polítiques dels Estats Units

- *Expansió fiscal i regulació financera*

Per combatre la crisi global, EUA va proposar que els països del G-20 iniciessin una nova ronda de despeses, a més d'establir un objectiu de creixement específica del 2%. Aquestes polítiques van ser rebutjades. La cimera de ministres de finances del G-20 van acordar exercir polítiques monetàries i d'expansió fiscal fins que el creixement augmenti. També es van acordar propostes per ajudar els països en desenvolupament a través de donacions a l'FMI i millorar la regulació financera, incloent requerir el registre dels fons de cobertura i els seus gestores.

- *Augment del dèficit pressupostari i de la despesa*

Per als economistes Paul Krugman i Robin Wells la inèrcia de les diferents autoritats econòmiques i polítiques presagia una prolongació de la crisi amb alt nivell d'atur i escàs creixement si no s'emprenen solucions que a curt termini no evitin una recessió profunda fent que els governs emetin deute i gastin més. Per Krugman i

Wells, quan la situació de crisi és més intensa (moment Minsky, en honor al poskeynesiano Hyman Minsky) els dèficits pressupostaris no només són bons, són necessaris. Enfront de la considerada com crisi econòmica de 2008-2010 el sociòleg Alain Touraine considera que Europa només mostra impotència econòmica, política i cultural però que aquesta impotència no és conseqüència de la crisi, és la seva causa general. Per Touraien Europa ha de prendre consciència i trencar el silenci, en cas contrari la crisi s'aprofundirà encara més i Occident perdrà els seus avantatges.

6.- Conclusions

La meua opinió referida al sistema capitalista és que necessita una revisió. Els bancs ho van fer tot malament, i les agències de qualificació també (Fitch i Moody's) o van fer malament al no reconèixer el mal estat del sistema financer. La Reserva Federal Americana ho va consentir, la globalització ho va estendre a tot el món en qüestió d'hores, i el més important, que cap llum d'alarma es va encendre. Penso que a partir d'ara tindrien que prendre les mesures econòmiques a nivell de G-20, es a dir, conjuntament.

A Europa, les diferents polítiques dels diferents països, afectats més o menys per la crisi han dut a terme unes mesures individuals. Els països més afectats a nivell Europeu serien: Espanya, Grècia, Irlanda i Portugal. Un país exemplar, seria Alemanya, que quan encara molts països tenen dificultats a causa de la crisi, que en la taxa interanual va augmentar un 3,7%, enfront del 2% del mateix període de 2009, dada revisada a l'alça des de l'1,6% previ. L'economia alemanya està registrant un creixement i recuperació "vertiginosos" en augmentar el Producte Interior Brut (PIB) un 2,2% en el segon trimestre de 2010, va anunciar l'Oficina Federal d'Estadística. Això es degut a la importància del consum públic i privat per a l'augment del PIB.

Això unit al fet que el govern de Zapatero va passar un any negant l'existència de la crisi. El *boom immobiliari* ens a portat a una situació econòmica inimaginable tres anys abans.

Amb les converses que he tingut i la informació que he pogut recopilar, tinc la sensació que la sortida de la crisi serà molt dura, però sobretot molt lenta.

Escollint aquest tema, m'he obligat a prestar més atenció a conceptes econòmics que abans escoltava però no entenia, els desconeixia. Això m'ha fet assimilar molts conceptes nous i interessats de l'economia.

Aquest treball a despertat encara més el meu interès per l'economia m'ha ajudat a reafirmar la decisió d'estudiar economia.

7.- Bibliografia

Pàgines web:

<http://www.elpais.com/economia/>

<http://www.elmundo.es/mundodinero/index.html>

http://es.wikipedia.org/wiki/Crisis_econ%C3%B3mica_de_2008-2010

<http://www.lavanguardia.es/economia/>

<http://www.eleconomista.es/economia/>

<http://www.libertaddigital.com/economia/>

<http://www.expansion.com/economia/politica.html>

<http://www.ojosdepapel.com/Index.aspx?article=2804>

<http://www.economiasur.com/crisisglobal2008/index.html>

<http://www.slideshare.net/alexcozi/crisis-economicas-140109-resumidax>

http://es.wikipedia.org/wiki/Crisis_econ%C3%B3mica_de_2008-2010

http://es.wikipedia.org/wiki/Crisis_de_las_hipotecas_subprime

<http://www.cafebabel.es/article/26634/explicacion-crisis-economica-hipoteca-petroleo.html>

<http://www.blogahorro.com/2008/03/17/la-crisis-financiera-20072008-explicada-de-forma-muy-sencilla/>

<http://www.leopoldoabadia.com/>

Llibres:

- La crisis NINJA - Leopoldo Abadia
- La hora de los sensatos - Leopoldo Abadia
- La buena crisis - Álex Rovira
- El crash del 2010 – Santiago Niño Becerra

Documentals i notícies televisives.

8.- Dietari

09/07/2010: Recerca d'informació a la FUB.

13/07/2010: Enviar correu a Arcadi Oliveres i Leopoldo Abadia.

20/07/2010: Recerca d'informació a internet.

14/08/2010: Leopoldo Abadia em contesta l'e-mail perquè li enviï l'enquesta. Aquest mateix dia li envio. Arcadi Oliveres no contesta.

20/09/2010: Recerca d'informació a la biblioteca del casino.

20/09/2010: Elaboració del treball.

21/09/2010: Elaboració del treball.

22/09/2010: Elaboració del treball.

23/09/2010: Elaboració del treball.

22/09/2010: Xerrada amb el gestor d'empreses de Caixa Manresa, Xavier Izquierdo.

24/09/2010: Quedar amb l'Álex de Sande per comentar el treball i alguns punts problemàtics.

27/09/2010: Elaboració del treball.

28/09/2010: Elaboració del treball.

29/09/2010: Elaboració del treball.

01/10/2010: Xerrada amb l'economista i auditor de comptes, Josep Maria Montserrat.

10/10/2010: Elaboració del treball.

11/10/2010: Elaboració del treball.

15/10/2010: Xerrada amb el director de Banc Santander a la sucursal d'Artés Xavier Costes, juntament amb Àlex de Sande.

20/10/2010: Elaboració del treball.

24/10/2010: Elaboració del treball.

25/10/2010: Elaboració del treball.

26/10/2010: Elaboració del treball.

27/10/2010: Correcció del treball de Recerca amb el tutor del treball, Àlex de Sande.

28/10/2010: Acabo el treball.

9.- Agraïments a:

- Luis Miguel Riobos Sánchez, per la seva col·laboració.
- Xavier Costes, director de Banc Santander a la sucursal d'Artés, amb el qual vaig tenir una agradable xerrada.
- Josep Maria Montserrat (economista i auditor de comptes).
- Xavier Izquierdo (gestor d'empreses de Caixa Manresa).
- Álex de Sande, per la seva implicació en el meu treball de recerca.

M'hagués il·lusionat agrair la col·laboració que no vaig obtenir de Leopoldo Abadía i d'Arcadi Oliveres, perquè encara que em van respondre el primer missatge electrònic, la entrevista no la van respondre (dedueixo que deuen estar molt ocupats).

